

Pan
Andrzej Cembrzyński
Burmistrz
Miasta Wojkowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miasta w Wojkowicach (zwanym dalej Urzędem) w zakresie pobierania oraz wykorzystania opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2006 – 2008 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 20 listopada 2008r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Urząd zadań z zakresu spraw objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości.

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację zadań z zakresu regulowania lokalnego rynku napojów alkoholowych i pobierania przewidzianych w przepisach opłat za zezwolenia na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych, pomimo stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości.

- a) Pozytywnie ocenia się uchwalenie na lata 2006-2008 Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej zwanych Gminnymi Programami) oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2007–2010 (dalej zwanego Programem Przeciwdziałania Narkomanii), w oparciu o rzetelną analizę uwarunkowań i potrzeb lokalnych. W Programie Przeciwdziałania Narkomanii zaplanowano realizację przedsięwzięć spójnych z kierunkami Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006–2010, w szczególności w części dotyczącej profilaktyki oraz budowy instytucjonalnego wsparcia osób uzależnionych.
- b) Stwierdzono, że Miasto Wojkowice na realizację ww. programów zaplanowało na lata 2006-2008 wydatki w kwocie łącznej 323 450 zł. Dodatkowo Miastu w 2007 r. udzielono dwu dotacji: 42 750 zł z budżetu Województwa Śląskiego, na dofinansowanie zadania o nazwie „*Stworzenie i działalność świetlicy dla dzieci i młodzieży zagrożonych patologią społeczną*” oraz 10 000 zł z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, na dofinansowanie zakupu wyposażenia świetlicy, pomagającego wzbogacić ofertę zajęć programowych.
- c) W okresie 2006-2008 (I półrocze) wydawano zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zawierających powyżej 4,5 % alkoholu, zgodnie z zasadami dotyczącymi ich lokalizacji oraz w liczbie nie przekraczającej, określony przez Radę Gminy, limit punktów sprzedaży napojów.
- d) Na podstawie analizy 20 losowo wybranych spraw, zakończonych w 2007 r. wydaniem zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych ustalono, że zezwolenia wydawano bez zbędnej zwłoki, po zasięgnięciu opinii odpowiednich organów oraz w oparciu o przedłożoną przez przedsiębiorców dokumentację, określoną w ustawie z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*² (zwaną dalej ustawą *o wychowaniu w trzeźwości*). Stwierdzono, że

² Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.

prawidłowo i zgodnie z przepisami ww. ustawy naliczono opłaty za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

e) Jednak porównanie danych za 2007 rok dotyczących dochodów z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu z rejestru (program „Koncesja”), prowadzonego w wydziale spraw obywatelskich Urzędu, z danymi zawartymi w ewidencji dochodów budżetowych, z tytułu ww. opłat (ewidencja konta księgowego nr 221/756/75618/0048/00 – należności z tytułu dochodów budżetowych), wykazało różnice w 12 pozycjach, polegające na:

- zaniżeniu kwoty dochodów, w ewidencji ww. konta księgowego należności, w stosunku do kwoty dochodów, ujętych w rejestrze o 2 699,96 zł (brakująca kwota przypisu – faktyczna wpłata – 8 pozycji),
- zawyżeniu kwoty dochodów, w ewidencji konta księgowego, w stosunku do kwoty ujętej w rejestrze o 1 757,19 zł (brak odpisów w związku z likwidacją punktów sprzedaży – 4 pozycje).

Przyczynami stwierdzonych rozbieżności, wg Skarbnika Miasta, był m.in. brak doświadczenia pracownika Urzędu, zajmującego się ustalaniem opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i ewidencją księgową (poprzednio zajmował się ww. zagadnieniami Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej).

f) NIK stwierdziła braki w opisie konta dochodów z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych (m.in. oznaczenia podmiotu gospodarczego wnoszącego opłatę, tytułu wpłaty i daty wpłaty). Wg Skarbnika Miasta użytkowane w Urzędzie oprogramowanie finansowo-księgowe, służące do prowadzenia ksiąg rachunkowych (działające w systemie operacyjnym DOS), wymaga wymiany, ponieważ zawiera techniczne ograniczenia co do liczby wpisywanych znaków. Analiza zapisów konta dochodów wykazała także mylne zaksięgowanie opłaty za zezwolenie jednorazowe, w kwocie 87,50 zł, jako opłaty skarbowej, zarówno w 2006 r. jak i 2007 r.

g) NIK stwierdziła ponadto zaniechanie prowadzenia kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń, o której mowa w art. 18 ust. 8 ustawy *o przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Kontrola nie była przeprowadzana, pomimo zobowiązania przez Burmistrza do tego członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w umowach zlecenia, zawartych z każdym z członków tej komisji.

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie środków finansowych, pochodzących z opłat za zezwolenia na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

- a) W latach 2006-2007 Urząd, z tytułu opłat za zezwolenia na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych, uzyskał dochody w łącznej kwocie 221 829,16 zł. W tym samym czasie na wydatki, związane z realizacją Gminnych Programów oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii, przeznaczono 169 949,40 zł. Pozostała kwota 51 888,76 zł (23,4 %) zasilila, odpowiednio w 2006 r. i w 2007 r. nadwyżkę budżetową Miasta Wojkowice. Zdaniem NIK, przyjęty w Urzędzie sposób rozliczania dochodów, z tytułu opłat za wydawanie ww. zezwoleń, nie gwarantował, że będą one wydatkowane na prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji osób uzależnionych od alkoholu, zgodnie z art. 18² ustawy *o wychowaniu w trzeźwości*.
- b) Przeprowadzone w trakcie kontroli NIK szczegółowe badanie wydatków z rozdziałów 85154 i 85153 klasyfikacji budżetowej (wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii), zrealizowanych przez Urząd w 2007 r. w kwocie 136 323 zł, wykazało, że 122 563,50 zł (tj. 90 %) wydano na realizację zadań, określonych w art. 4¹ ustawy *o wychowaniu w trzeźwości*. Jednocześnie stwierdzono, że na zwalczanie narkomanii Rada Miasta w 2007 r. nie przyznała w ogóle środków, pomimo że Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2007 r. przewidywał środki na przeciwdziałanie narkomanii (na realizację trzech zadań w tym zakresie³) w kwocie 17 100 zł.
- c) NIK stwierdziła natomiast, że w 2007 r. ponoszono wydatki z rozdziału 85154 (przeciwdziałanie alkoholizmowi) na zakupy i wynagrodzenia, które nie były związane z realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi z art. 4¹ ustawy *o wychowaniu w trzeźwości* i gminnymi programami, tj.:
- zakup materiałów i usług w kwocie 508 zł (na zakup księgi inwentarzowej Urzędu 20 zł oraz na nadzór konserwacyjny nad programem zezwoleń alkoholowych 488 zł),
 - wynagrodzenia bezosobowe osób w Centrum Młodzieżowym „Tlen” (dalej CM Tlen), wykonujących zadania niezwiązane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, w kwocie 13 251,50 zł (na podstawie umowy z 2 września 2007 r. pomiędzy Miastem Wojkowice - CM Tlen udzielał pomocy dzieciom i młodzieży w odrabianiu lekcji

³ 1. Wzmocnienie więzi i funkcji rodziny 7 300 zł, 2. Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat narkotyków i skutków ich używania 5 500 zł, 3. Podniesienie aktywności obywatelskiej 4 300 zł.

i prowadzeniu zajęć pozalekcyjnych, niezwiązanych z oficjalnym programem nauczania).

- d) Jak przedstawiono wyżej Miasto otrzymało dotację, na podstawie umowy z dnia 18 października 2007 r. zawartej z Województwem Śląskim, na dofinansowanie zadania o nazwie „*Stworzenie i działalność świetlicy dla dzieci i młodzieży zagrożonych patologią społeczną*”. Umowa wskazała, jako jednostkę bezpośrednio realizującą zadanie, świetlicę przy Domu Kultury w Wojkowicach. NIK stwierdziła, że wykaz dokumentów księgowych, z wykorzystania dotacji przez świetlicę przy Domu Kultury w Wojkowicach, zawierał rachunki za listopad i grudzień 2007 r. z tytułu wynagrodzenia pięciu osób, zatrudnionych w innych ośrodkach pracy z dziećmi i młodzieżą (np. w świetlicy przy gimnazjum bądź w CM Tlen), na kwotę 12 289,50 zł. Stwierdzono także, że zakupiony sprzęt i wyposażenie za kwotę 12 439,17 zł oraz zakup materiałów biurowych i dydaktycznych za kwotę 8 000 zł wpisano do księgi inwentarzowej, na której nie oznaczono ani adresu, ani miejsca użytkowania zakupionych składników majątkowych, a wydatki w kwocie 2 309,15 zł za wydanie paczek świątecznych, z zakupionych artykułów żywnościowych, potwierdzili koordynatorzy z trzech innych podmiotów z Wojkowic.
- e) Miasto w latach 2006-2008 (I połowa) realizowało zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, m.in. przez zlecenie tych zadań osobom fizycznym. Jednak zawierane umowy - zlecenia określały jedynie ogólnie zakres powierzonych zadań (m.in. udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom, prowadzenie zajęć terapeutyczno-pedagogicznych) i nie zawierały obowiązku składania sprawozdań ze zrealizowanych zadań. Stwierdzono, że w Urzędzie nie ustalono zasad rekrutacji osób realizujących zadania z gminnych programów oraz ich wymagań kwalifikacyjnych. Osoby te były jedynie indywidualnie rekomendowane Burmistrzowi, przez Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, po przeprowadzeniu rozmowy z kandydatem oraz nieudokumentowanej ocenie posiadanych przez kandydata kwalifikacji. Już podczas kontroli NIK podjęto decyzję o ogłoszeniu w roku 2009 konkursu na realizację zadań z zakresu profilaktyki i opieki nad dziećmi i młodzieżą, a Burmistrz Miasta Wojkowice wydał zarządzenie⁴ w sprawie procedur stosowanych przy realizacji zadań wynikających z ustawy o *przeciwdziałaniu alkoholizmowi*.

⁴ nr 182/2008 z 3 listopada 2008 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. *Przyjęcie sposobu rozliczania dochodów, z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, gwarantującego przeznaczenie ich wyłącznie na zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii.***
- 2. *Rzetelne ustalanie kwot dochodów z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.***
- 3. *Przeprowadzanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń.***

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Burmistrza, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania ocen i uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.